

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2019 roku

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w P. Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy P. M.

Protokolant: prot. sąd. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 roku w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. B.

o rozstrzygnięcie co do aktów stanu cywilnego

postanawia:

1. oddalić wniosek,
2. kosztami postępowania obciążyć wnioskodawczynię w zakresie przez nią poniesionym.

Asesor sądowy P. M.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. B., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym, w dniu 1 kwietnia 2019 roku (data złożenia pisma w Biurze Podawczym tut. Sądu) wniosła o uzupełnienie, na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 roku Prawo o aktach stanu cywilnego, aktu zgonu po zmarłej E. S. urodzonej (...) w zakresie daty zgonu oraz miejsca zgonu E. S..

Wnioskodawczyni wskazała, że toczy się sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po E. S., a powyżej wskazane dane nie zostały zamieszczone w akcie zgonu i nie wynikają z akt zbiorowych z rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę do sporządzenia aktu zgonu. Wnioskodawczyni jako jedyna spadkodawczyni po E. S. została wezwana przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i W. w P. do założenia odpisu wniosku o uzupełnienie daty i miejsca zgonu w akcie E. S..

W uzasadnieniu wniosku M. B. podała, że ciało zmarłej E. S. znaleziono w dniu 2 września 2018 roku w P.. Lekarze dokonujący badania zwłok nie stwierdzili dokładnej daty zgonu, wskazali jedynie na datę znalezienia zwłok. Natomiast, w celu przeprowadzenia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po E. S. konieczne jest ustalenie prawdopodobnej daty i miejsca jej zgonu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. S. zamieszkiwała samotnie w P. na osiedlu (...). Zmarła nie miała rodziny, wnioskodawczyni i jej ojciec - K. B. nie byli spokrewnieni z E. S., była ona znajomą rodziców K. B.. Utrzymywali oni z nią stały kontakt, co około dwa tygodnie K. B. odwiedzał ją w jej mieszkaniu. W dniu 2 września 2018 roku K. B. chciał odwiedzić E. S. w jej mieszkaniu. Podjął próbę kontaktu telefonicznego, jednakże nie odebrała ona telefonu. Około godziny 13-14 K. B. przyjechał do miejsca zamieszkania E. S.. Nie otworzyła mu ona drzwi i nie odbierała domofonu, dlatego też wraz z sąsiadem, który posiadał klucze do mieszkania E. S., wszedł do jej mieszkania. W mieszkaniu zastali oni martwą E. S.. Na miejsce znalezienia zwłok wezwany został lekarz B. B. (1), który stwierdził zgon. Przyczyna zgonu była nieznana, lekarz nie stwierdził

również cech udziału osób trzecich. W karcie zgonu nie wskazano daty i godziny zgonu, natomiast określono datę i godzinę znalezienia zwłok, tj. 2 września 2018 roku, godzina 18:30. Również z karty informacyjnej z wizyty w miejscu pobytu świadczeniodawcy nie wynika data i godzina śmierci E. S.. W dokumencie tym lekarz oznaczył datę i godzinę wizyty oraz potwierdził stwierdzenie zgonu. W odpisie skróconego aktu E. S. nie wskazano daty, godziny ani miejsca zgonu.

Dowód:

- zeznania świadka K. B. (k.42-44)
- zeznania świadka B. B. (2) (k.44-45)
- karta zgonu (k.10-10v)
- karta informacyjna z wizyty w miejscu pobytu świadczeniobiorcy (k.11)
- odpis skróconego aktu zgonu (k.9)

K. B. wraz z wnioskodawczynią sprawdzili kiedy zmarła wykonywała ostatni raz połączenie z telefonu stacjonarnego znajdującego się w jej mieszkaniu. Z historii połączeń wynikało, iż ostatnie połączenie wykonano w dniu 20 albo 21 sierpnia 2018 roku. Zmarła posiadała urządzenie służące do wzywania pomocy z MOPS, urządzenie to nie zarejestrowało jednak żadnej próby kontaktu. K. B. ostatni raz widział się z E. S. około dwa lub trzy tygodnie przed dniem 2 września 2018 roku. Odwiedził ją w jej mieszkaniu.

Dowód:

- zeznania świadka K. B. (k.42-44)

E. S. w dniu 1 października 2014 roku sporządziła testament w formie aktu notarialnego. Do całości spadku powołała ona wnioskodawczynię. Wnioskodawczyni w dniu 6 grudnia 2018 roku złożyła w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu I Wydział Cywilny wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po E. S.. W dniu 21 marca 2019 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto w P. zobowiązał wnioskodawczynię do złożenia do akt sprawy odpisu skróconego aktu zgonu E. S. z wpisaną datą i miejscem jej zgonu albo do złożenia do akt sprawy odpisu wniosku, złożonego do sądu, o uzupełnienie aktu zgonu E. S. przez wpisanie daty i miejsca zgonu (z prezentatą sądu).

Dowód:

- wypis z aktu notarialnego Repetytorium A nr (...) (k.12-14)
- wniosek o stwierdzenie nabycia spadku z dnia 6 grudnia 2018 roku (k.15-17)
- zobowiązanie z dnia 21 marca 2019 roku

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zebrane w toku postępowania oraz zeznania świadków. Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w aktach sprawy dokumenty, gdyż ich zgodność z prawdą nie była kwestionowana a sąd nie znalazł podstaw, aby zakwestionować je z urzędu. Także zeznania świadków sąd uznał za wiarygodne i logiczne, gdyż korespondowały z całokształtem materiału dowodowego, brak jest więc jakichkolwiek podstaw, aby odmówić im wiary. Zeznania te nie okazały się jednak przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, nie wynika z nich bowiem data i godzina zgonu E. S..

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek jako nieuzasadniony podlegał oddaleniu.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wniosła o uzupełnienie aktu zgonu E. S. ze względu na zamieszczenie w dokumencie jedynie daty i miejsca znalezienia zwłok, podczas gdy wnioskodawczyni zobowiązana została do przedstawienia aktu zgonu zawierającego dane dotyczące daty, godziny i miejsca zgonu E. S.. Konieczność ustalenia ww. danych wynika więc z zobowiązania sądu w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po E. S..

Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2224 z późn. zm.) uzupełnienia aktu zgonu dokonuje sąd w postępowaniu nieprocesowym, na wniosek osoby zainteresowanej lub prokuratora, jeżeli akt zgonu nie zawiera daty lub godziny zgonu, a dane te nie wynikają z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu.

W pierwszej kolejności Sąd zauważył, iż niewątpliwie M. B. należy uznać za osobę mającą interes prawny w ustaleniu danych zgonu E. S.. Z przedstawionego przez wnioskodawczynię aktu notarialnego z dnia 01.10.2014 r. (k.12-14) jednoznacznie wynika, iż M. B. jest powołana do spadku po zmarłej E. S.. Wnioskodawczyni złożyła do Sądu Rejonowego wniosek o stwierdzenie nabycia spadku i zobowiązana została do przedstawienia odpisu skróconego aktu zgonu E. S. z wpisaną datą i miejscem jej zgonu albo do złożenia do akt sprawy odpisu wniosku, złożonego do sądu, o uzupełnienie aktu zgonu E. S. przez wpisanie daty i miejsca zgonu (z prezentatą sądu). Wykonuje więc ona zobowiązanie sądu, nałożone w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku. Na podstawie dokumentów zebranych w sprawie Sąd stwierdził, że dane w przedmiocie daty i miejsca zgonu E. S. nie wynikają z akt stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu.

Zgodnie z art. 92 ust. 2 ww. ustawy, podstawą sporządzenia aktu zgonu jest karta zgonu i protokół zgłoszenia zgonu, który kierownik urzędu stanu cywilnego sporządza w chwili zgłoszenia zgonu.

W niniejszym przypadku, karta zgonu została wystawiona przez lekarza, który wypełnił rubrykę "data i godzina znalezienia zwłok". Kierownik urzędu stanu cywilnego jest przy tym zobligowany do wpisania w akcie zgonu wyłącznie informacji wskazanej przez lekarza w karcie zgonu. Dlatego też w protokole zgłoszenia zgonu, a następnie w akcie zgonu prawidłowo wpisano datę i godzinę znalezienia zwłok, zaś rubryka "data i godzina zgonu" pozostały niewypełnione. Organ sporządzający akt zgonu jest związany informacjami dotyczącymi daty i godziny zgonu, bądź daty i godziny znalezienia zwłok zapisanymi w karcie zgonu przez osobę uprawnioną i nie ma kompetencji do dokonywania innych ustaleń.

Wskazać należy również, że artykuł 95 ust. 1 ustawy o aktach stanu cywilnego określa dane, które muszą być zawarte w akcie zgonu. M.in. jest to nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona), datę i miejsce urodzenia osoby zmarłej, stan cywilny; nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona) małżonka osoby zmarłej, jeżeli w chwili śmierci pozostawała ona w związku małżeńskim; datę, godzinę oraz miejsce zgonu albo jeżeli nie są znane - datę, godzinę oraz miejsce znalezienia zwłok; nazwiska, nazwiska rodowe, imiona rodziców osoby zmarłej; nazwisko i imię lub nazwę zgłaszającego zgon; nazwisko i imię biegłego lub tłumacza, jeżeli brał udział w czynności

W związku z powyższym, należy uznać, że zamieszczanie w akcie zgonu informacji dotyczących zgonu należy uznać za regułę, natomiast zamieszczanie informacji dotyczących znalezienia zwłok jako wyjątek. Drugie z tych rozwiązań, daleko mniej użyteczne z punktu widzenia potrzeb obrotu prawnego, winno znajdować zastosowanie tylko wtedy, gdy daty, godziny, czy też miejsca zgonu istotnie nie można ustalić przy sporządzaniu aktu, co nie może jednakże wykluczać możliwości zamieszczenia tych danych w przyszłości (Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w W. z dnia 7 grudnia 2005 r. SA/Wa 992/05.)

Złożony w niniejszej sprawie akt zgonu zawiera wszelkie wymagane przez ustawę dane. W przypadku, gdy daty śmierci ustalić nie można, wystarczające jest bowiem wpisanie daty znalezienia zwłok.

Podkreślić należy, że skoro wnioskodawczyni wnosiła o to, aby uzupełnić akt zgonu o datę i miejsce śmierci spadkodawczyni, to – zgodnie z obowiązującym rozkładem ciężaru dowodu stosownie do treści art. 6 k.c., powinna była okoliczność tę wykazać. Tymczasem przeprowadzone postępowanie dowodowe nie doprowadziło do wykazania,

w jakiej dacie nastąpił zgon spadkodawczyni. Przesłuchani w tej sprawie świadkowie nie byli w stanie stwierdzić kiedy zgon ten nastąpił, żadnej wskazówki w tej mierze nie zawierała także dokumentacja medyczna (nader skąpa).

Z zeznań świadka K. B. wynika, że po raz ostatni widział zmarłą około dwa lub trzy tygodnie przed dniem znalezienia jej zwłok (2 września w 2018 roku). W ocenie sądu zeznania świadka są wiarygodne, logiczne, rzeczowe, brak jest jakichkolwiek podstaw, aby odmówić im wiary. Nie wynika z nich jednak, data i godzina zgonu E. S.. Okoliczności wykazane przez wnioskodawczynię, że od dnia 20 lub 21 sierpnia 2018 roku zmarła nie wykonywała żadnych telefonów, nie przesądzają, że zmarła ona w tym terminie. W takiej sytuacji przyjęcie, że spadkodawczyni zmarła w dniu 20 lub 21 sierpnia 2018 roku byłoby dowolne. Dowolnym byłoby również ustalenie, że spadkodawczyni zmarła w dniu znalezienia jej zwłok, tj. w dniu 2 września 2018 roku. W tej dacie niewątpliwie jedynie znaleziono zwłoki spadkodawczyni i zasadnie te dane zawarte są w jego akcie zgonu.

W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wykazał daty i godziny zgonu E. S.. Daty i godziny zgonu nie podała również wnioskodawczyni, nie miała bowiem możliwości jej ustalenia. Zgodnie z przepisami ustawy o aktach stanu cywilnego, w przypadku gdy brak jest możliwości ustalenia daty zgonu, należy wówczas wpisać datę znalezienia zwłok. W sytuacji, gdyby ustawa przewidywała możliwość wpisania przybliżonej daty zgonu nie wprowadziłaby ewentualności, że w sytuacjach kiedy daty zgonu nie można ustalić, należy wpisać datę znalezienia zwłok. Sąd zauważył również, że akt zgonu powinien odzwierciedlać jak najpełniejsze dane, ustalone w sposób bardzo dokładny nie budząc większych wątpliwości. Podkreślić również należy, że dane te (data zgonu) odgrywają bardzo istotne znaczenie w obrocie prawnym, dlatego data ta musi być pewna, a nie może być podana jako data przybliżona.

W związku z powyższym biorąc pod uwagę, że brak jest dowodów wykazujących datę i godzinę zgonu E. S. uzupełnienie przedmiotowego aktu USC jest niemożliwe. Tym samym konieczne było oddalenie wniosku.

Na marginesie wskazać należy, że oddalenie wniosku w przedmiotowej sprawie nie uniemożliwia wnioskodawczyni przeprowadzenia skutecznego postępowania spadkowego po E. S., albowiem poza przepisem dotyczącym dokonania ogłoszeń (art. 673 k.p.c.) żaden inny przepis ustawy nie wymaga wskazywania w postanowieniu sądu daty zgonu spadkodawcy, w szczególności nie uniemożliwia zapisania w postanowieniu spadkowym daty znalezienia zwłok spadkodawcy. Nie zawiera takiego wymogu ani art. 677 § 1 k.p.c. dotyczący treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, ani stosowne przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1141). Zgodnie bowiem z art. 677 § 1 zdanie drugie k.p.c. w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów. W sentencji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku przyjęta jest praktyka, że sąd wymienia spadkodawcę, podając jego imię, nazwisko, ostatnie miejsce zamieszkania oraz miejsce i datę zgonu, jednakże nic nie stoi na przeszkodzie, aby w przypadku braku daty zgonu spadkodawcy – sentencja ta zawierała datę znalezienia zwłok spadkodawcy.

W realiach sprawy spadkowej zainicjowanej przez wnioskodawczynię, data zgonu E. S. nie ma kluczowego znaczenia. Byłoby inaczej, gdyby np. pomiędzy datą, w jakiej faktycznie zmarła a datą znalezienia zwłok zmarł ktoś z grona spadkobierców ustawowych, bowiem wpływałoby to na krąg uprawnionych do dziedziczenia. W niniejszej sprawie jednak – jak wynika z treści wniosku o stwierdzenie nabycia spadku (k. 16), spadkodawczyni nie posiadała zstępnych, a mąż spadkodawczyni zmarł przed nią w 2007 roku. Również rodzice spadkodawczyni W. M. i F. M. zmarli przed śmiercią spadkodawczyni. Nie zachodzi zatem wątpliwość co do kręgu spadkobierców. Sąd spadkowy powinien przystąpić w ocenie tutejszego Sądu do rozpoznania sprawy i ewentualne wątpliwości w zakresie kręgu spadkobierców wyjaśniać na etapie rozpoznania sprawy, stąd przedwczesnym było wzywanie wnioskodawczyni do przedłożenia uzupełnionego aktu zgonu zanim Sąd spadkowy powziął wiedzę co do dokładnych dat zgonów poszczególnych spadkobierców E. S., a co za tym idzie tego, czy w ogóle zachodzi konieczność uzupełniania aktu zgonu o datę zgonu. W przypadku ustalenia ponad wszelką wątpliwość, że nie zachodzą wątpliwości co do kręgu spadkobierców E. S., dla stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej spadkodawczyni wystarczający jest akt zgonu zawierający datę znalezienia zwłok.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stosując wyrażoną w nim zasadę, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Asesor sądowy P. M.